

บทบรรณาธิการ

คำถาม บริษัทจำกัดมีกรรมการเพียงคนเดียว หากกรรมการถึงแก่ความตาย ต่อมาศาลตั้งผู้แทนชั่วคราวขึ้น หากผู้แทนชั่วคราวยื่นคำขอจดทะเบียนต่อนายทะเบียนให้แก้ไขเพิ่มเติมกรรมการเข้าออกของบริษัทโดยอ้างว่ามีการประชุมและมีมติที่ประชุมวิสามัญผู้ถือหุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงกรรมการบริษัทคนเดิมมาเป็นตนเอง อันเป็นเท็จ เป็นเหตุให้นายทะเบียนรับจดทะเบียนแล้วมีการนำหนังสือรับรองไปจำหน่ายจ่ายโอนทรัพย์สินของบริษัทดังนี้ จะเกิดความผิดฐานใด

คำตอบ มีคำพิพากษาฎีกาวินิจฉัยไว้ดังนี้

คำพิพากษาฎีกาที่ ๖๒๙๐/๒๕๕๗ บริษัท ค. จดทะเบียนเป็นบริษัทจำกัดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ตามรายงานการประชุมตั้งบริษัท การที่บริษัทดังกล่าวมีกรรมการเพียงคนเดียว คือ ศ. และ ศ. ถึงแก่ความตาย ทำให้บริษัทดังกล่าวไม่มีกรรมการเป็นผู้แทนของบริษัทดังกล่าวซึ่งเป็นนิติบุคคล ทำให้ผู้มีส่วนได้เสียหรือพนักงานอัยการร้องขอให้ศาลแต่งตั้งผู้แทนชั่วคราวขึ้นตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๗๓ ได้ และการที่จำเลยได้รับแต่งตั้งเป็นผู้แทนชั่วคราวดังกล่าวก็มิผลเป็นเพียงกรรมการชั่วคราวของบริษัท เมื่อบริษัทดังกล่าวเป็นบริษัทตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ จึงต้องจัดการบริษัทไปตามความในบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะ ๒๒ หมวด ๔ บริษัทจำกัด นั่นคือบริษัทจำกัดมีผู้ถือหุ้นเป็นเจ้าของบริษัท การแต่งตั้งถอดถอนกรรมการของบริษัทต้องเป็นไปตามมติที่ประชุมใหญ่ผู้ถือหุ้นตามมาตรา ๑๑๕๐ และ ๑๑๕๑ ทั้งนี้เพราะกรรมการเป็นผู้จัดการบริษัทจำกัดแทนผู้ถือหุ้น คุณสมบัติของกรรมการจึงเป็นข้อสำคัญหากกรรมการคนใดล้มละลายหรือตกเป็นผู้ไร้ความสามารถต้องพ้นจากตำแหน่งตามมาตรา ๑๑๕๔ ผู้เป็นกรรมการต้องห้ามมิให้ประกอบการค้าใด ๆ อันมีสภาพเป็นอย่างเดียวกันและเป็นการแข่งขันกับการค้าขายของบริษัทตามมาตรา ๑๑๖๔ วรรคสาม ดังนั้น แม้จำเลยจะได้รับแต่งตั้งให้เป็นผู้แทนชั่วคราว ก็ห้ามมีอำนาจเป็นกรรมการโดยแท้จริงของบริษัทไม่ กรณีต้องด้วยมาตรา ๑๑๕๙ ที่กำหนดว่า ในกรณีจำนวนกรรมการลดน้อยลงกว่าจำนวนอันจำเป็นที่จะเป็นองค์ประชุม กรรมการที่มีตัวอยู่ยอมทำกิจการได้เฉพาะแต่ในเรื่องที่จะเพิ่มกรรมการให้ครบจำนวนหรือนัดเรียกประชุมใหญ่ของบริษัทเท่านั้นจะทำการอื่นไม่ได้ ด้วยเหตุนี้ ข้ออ้างของจำเลยที่ว่า จะดำเนินการเลิกบริษัทจึงหาเป็นข้ออ้างได้ไม่ และการเลิกบริษัทจะกระทำได้อาจต้องเข้าเงื่อนไขตามมาตรา ๑๒๓๖ และ ๑๒๓๗ เท่านั้น การที่จำเลยแจ้งความอันเป็นเท็จแก่เจ้าพนักงาน แจ้งให้เจ้าพนักงานผู้กระทำการตามหน้าที่จดข้อความอันเป็นเท็จ และใช้หรืออ้างเอกสารอันเกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าวอันเป็นเท็จเพื่อดำเนินการดังกล่าว จึงกระทบต่อสิทธิและประโยชน์ของโจทก์ทั้งสี่ซึ่งเป็นผู้ถือหุ้นโดยตรง ทำให้เกิด

